

## הקמת ישיבת "חסדי אבות"

על המצב הירוד ששרר בחברון מספר ר' יצחק חן, גבאי בית הכנסת של אברהם אבינו, במכתבו לרש"ל מיום כ"ג מנ"א תרע"א: וכשבאתי לכאן תחילת אותה שנה תיכף נעצבתי לבי בקרבי על ישיבתי בכאן, שאין בה לא רוחניות ולא גשמיות נגד ירושלם שלומדים בכל בתי המדרשים, ויש שם ספרים הרבה, ... הנפילה שנפלה בעוה"ר העיר הק' חברון ברו"ג (ברוחניות ובגשמיות)". כן מתלונן רמ"ש סלוניס, במכתבו להרש"ל מער"ח כסלו תרע"ב, על ההידרדרות הנמשכת: המצב באמת הן ברוחניות והן בגשמיות נורא ואיום מאד, הדלות הדחקות והעניות הן מקמח והן מתורה והן מיהדות<sup>138</sup>. ניתן להבין את — הנסיון הנוסף שנעשה בשנת תרע"א לשפר את המצב הרוחני והתורני ע"י בני כולל אונגרין ובראשם ר' שמעון הויזמן מחברון ור' מאיר אייכלער מירושלם, ופרטים על נסיון זה הועלו בכתב ע"י אחד מלומדי הישיבה<sup>139</sup>.

היזמה יצאה מהחוגים המקורבים להרה"צ רבי דוד בידרמן בנו של רבי אלעזר מנדיל מלעלוב ונכדו של רבי משה מלעלוב שהמשיך את שרשרת לעלוב בירושלם עיר הקודש בהתאם לתנאיה המיוחדים. היה זה כאשר יהודי מארה"ב, ר' חיים מיכל גרינברג הגיע מארה"ב והתיעץ עם רבי מרדכי חיים גליקסון (געריש) מה לעשות בסכום שעמד לרשותו.

רבי מרדכי געריש הסביר לו שעיר הקודש חברון נעזבת ע"י תושביה החרדיים, והוא מציע להקים ישיבה בחברון, אף התווה לפניו את התכנית להעביר 10 – 15 צעירים מבני כולל "שומרי החומות" המקבלים "חלוקה" חדשית, הוא ישכנע את הנהלת הכולל, שימשיכו לתת להם את דמי ה"חלוקה" גם כאשר ילמדו בישיבה בחברון, ואילו ר' חיים מיכל יתן אף הוא נאפוליאן לחודש לכל אברך, וכך יוכלו להתפרנס ברווח, ומה גם שבחברון כעיר קטנה ההוצאות מועטות יותר, ויוכלו להקדיש אז עתם לתורה ולעבודת ה'.

ר' חיים מיכל גרינברג נהנה להצעה ונוסדה ישיבת "חסדי אבות". בין בני הישיבה היה ר' מאיר אייכלר ובני משפחתו. האחד ר' יהודה אשר ראט סופר סת"ם (שהיה אז חתנו) וחתנו השני ר' פנחס אליעזר הכהן פקשר והם התישבו בחברון. לבני הישיבה מירושלם הצטרפו גם בניו של ר' שמעון

138. שם, עמ' כח.

139. מתוך ספר זכרונות והנהגות ישרות לר' פנחס אליעזר הכהן פקשר עמ' יא – טו ירושלם תשכ"ח (בסטנסל ליו"ח בלבד). חותנו ר' מאיר אייכלר היה יחס הישיבה בחברון, ראה המשפיע עמ' כז הערה 38, קטע ממכתבו של ר' אברהם אליעזרוב מיום ט"ז מנא תרע"א, לאביו הרש"ל בדבר סכסוך בין מנהלי הישיבה שגרם להתפוררותה.